

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2013 > Formidling og demo af ny viden > Angreb af kålbrok i flere vinterrapsmarker

Angreb af kålbrok i flere vinterrapsmarker

Har rapsen en relativ tyk pælerod og skyder med grønne blade på nuværende tidspunkt, er erfaringen, at rapsen, trods kraftige angreb af kålbrok, kan give et tilfredsstillende udbytte.

Den seneste tid er meldt om angreb af kålbrok i flere vinterrapsmarker, og i nogle marker ses meget udbredte angreb. Kålbrok er en typisk sædskiftesygdom, som fremmes af hyppig rapsdyrkning, men det fugtige efterår 2012 mange steder har givet gode betingelser for spredning af sporerne i jorden.

For at undgå overraskelser er det nødvendigt jævnlige ved rapsdyrkning at rykke planter op især i lavninger og lignende steder for at tjekke for evt. angreb af kålbrok, så sædskiftet kan ændres i tide.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

Skadetærskel

Der findes ingen tærskel for, hvor mange planter angrebet af kålbrok, der kan tolereres. Dette afhænger af rapsens kondition og vejrforhold. Har rapsen en relativ tyk pælerod og skyder med grønne blade på nuværende tidspunkt, er erfaringen, at rapsen trods kraftige angreb kan give et tilfredsstillende udbytte. Er der i foråret mindst 20 veludviklede planter pr. m² uden kålbrok på hovedroden, anbefales omsåning ikke. Svulster på hovedroden er mere tabsgivende end angreb på siderødderne.

I engelske forsøg har man fundet en korrelation på 0,24 mellem kålbrokangreb og udbyttetab. Se nærmere i [Planteavlsorientering 067](#).

Jordtest

Eurofins tilbyder en jordtest, der kan fastslå mængden af smitstof i marken. Denne test kan anvendes til at fastslå smitstofmængden i marker, hvor der påtænkes dyrket vinterraps i efteråret 2013. Læs mere om testen i [PlanteNyt nr. 457](#). Testen koster pr. prøve 2500 kr. og ved over 10 prøver 1900 kr. pr. stk. Hvis der samles mange prøver sammen, kan der aftales en individuel pris med Eurofins (e-mail til: MartinFrandsen@eurofins.dk, mobil 2177 3744). Jordprøven kan tages løbende fra april. Svaret vil foreligge ca. 2 uger efter, at Eurofins har modtaget prøven.

Forebyggelse af angreb

Tabel 1 viser en oversigt over faktorer, der forebygger angreb af kålbrok.

Tabel 1. Forebyggelse af kålbrok.

Foranstaltning

Mindst 4-5 frie år mellem dyrkning af raps og andre korsblomstrede
Bekæmpelse af korsblomstrede ukrudtsplanter i sædskiftet
Bekæmpelse af korsblomstrede spildplanter

Valg af olieræddike fremfor sennep ved valg af korsblomstrede efterafgrøder/mellemafgrøder.

God dræning

Passende reaktionstal

Resistente sorter

Kommentarer

Er man først løbet ind i kraftige angreb, er et længere ophold nødvendigt, da kålbrokssvampen kan overleve i op til 18 år i jorden.

Korsblomstret ukrudt såsom hyrdetaske, agerkål, agersennep etc. opformerer kålbrok.

Tyske undersøgelser viser, at kålbrok kan forekomme på rødderne allerede ca. 3 uger efter fremspiring. Ved en jordtemperatur på f.eks. 20 °C kunne der findes brokknuder på rødderne efter 22 dage, og ved 16 °C efter 33 dage. Spildplanter af raps vil således hurtigere blive angrebet af kålbrok end efterafgrøder, som sås senere ved en lavere jordtemperatur.

Olieræddike som efterafgrøde opformerer kun kålbrok i meget begrænset omfang, mens gul sennep som bekendt opformerer kålbrok.

Fugtig jord fremmer spredningen af svampens zoosporer i jorden. Angreb ses derfor tit i lavninger og andre steder i marken, hvor det er mest fugtigt.

Et lavt reaktionstal fremmer svampen.

Udtømmer ikke jorden for smitstof, men smitstof opformerer kun i begrænset omfang ved dyrkning af sorterne. Vinterrapssorterne Mendel, Mendelson og **SY Alister** er mindre modtagelige for kålbrok end andre vinterrapssorter, men sorterne har et lavere udbyttelniveau. Mendel havde forholdstal 93 i landsforsøg 2011 og Mendelson forholdstal 95 i værdiafprøvning 2010-2011. **I tyske forsøg i 2012 havde SY Alister forholdstal 102.** I 2013 er der 5 nye kålbrokresistente sorter med i sortsforsøgene.

Billede 1. Angreb af kålbrok.

Se også [PlanteNyt nr. 769](#) om omsåning af vinterraps.

Video: [Tjek rapsen for kålbrok](#)

Kontakt din **lokale rådgivningsvirksomhed**, hvis du vil vide mere om dette emne.